

Др Радослав РАСПОПОВИЋ
директор Историјског института Црне Горе

УВОДНА РИЈЕЧ

Историјски институт Црне Горе може се похвалити веома богатом издавачком дјелатношћу током свог полувјековног постојања. Историјски институт је до сада објавио бројне научне публикације: монографије, зборнике радова са научних скупова и округлих столова, неколико десетина књига у којима су штампани архивски документи различите провинијенције и друга издања.

Нарочито важно мјесто у издавачкој дјелатности Историјског института заузима часопис *Историјски записи*. Ријеч је о гласилу које је почело са излагањем 1927. до 1933. године, под називом *Записи* са поднасловом „часопис за науку и књижевност“, а од 1935. до 1941. као гласник Цетињског историјског друштва.

Од оснивања Историјског института Црне Горе 1948. Историјски записи су орган Историјског института Републике Црне Горе и Друштва историчара Црне Горе.

Историјски записи настављају, дакле, излагање *Записа* са нешто измијењеном структуром, али са релативно великим бројем истих сарадника који су објављивали своје текстове у посљедњим годинама излагања *Записа* и првим годинама излагања *Историјских записа*.

Историјски записи представљају веома угледно гласило, не само у Црној Гори, већ и шире. Захваљујући квалитету научних радова који су у њему објављени и угледу научника који су сарађивали у излагању овог научног часописа, ова научна публикација одавно је широко позната у историјској науци. Захваљујући томе, *Историјски записи* су до сада успијевали да окупе и буду гласило не само научних радника Историјског института, већ и бивше Југославије, али и познатих научних радника широм свијета.

На свом развојном путу „*Историјски записи*“ су 1998. унаприједили свој научни концепт укључивањем научних радника из иностран-

ства у Редакцију часописа и научних радника у иностранству. Од недавно Часопис се налази и у Међународној бази података *Central Eastern European Online Library (CEEOL)*, тако да је његова доступност научној и читалачкој публици веома широка.

I

Од обнављања излагања *Записа* 1948. године под именом *Историјски записи* структура часописа је у неколико наврата мијењана, али су увијек као сталне рубрике били *Чланци* који су представљали изворне научне и истраживачке радове и *Прилози* који су се заснивали на већ коришћеној архивској грађи и литератури. Од осталих, готову увијек су постојале рубрике *Прикази и биљешке*, а повремено су увођене и рубрике под насловом *Хронике, Извори, Јубилеји, In memoriam*.

Независно од промјене уређивачког концепта које су пратиле излагање *Историјских записа*, пракса сваког уредника је била да Часопис обиљежи значајне датуме из црногорске историје, историје југословенских народа или, пак, свјетске историје. То је чињено или путем тематских бројева, који су у цјелини били посвећени јубилеју поводом кога су били припремљени, или, пак, путем неколико уводних текстова којима је одређиван карактер Часописа и указивано на пригодност јубилеја коме је посвећен. Свесака овакве врсте, једног и другог карактера, има приличан број, тако да би њихово појединачно навођење одузело много простора, а не би пружило значајније информације о богатој научној вриједности овог научног гласила. Ипак, ћемо споменути да је, осим оних посвећених значајним датумима из историје народноослободилачког рата југословенских народа или историје Црне Горе, направљено неколико тематских бројева, 1984. године штампана је свеска *Црна Гора у међународним односима*. У њој су са више различитих аспеката обрађени односи Црне Горе са Француском, Русијом, Аустро-Угарском, Србијом и другим земљама.

Настављајући овакву праксу Редакција часописа *Историјски записи*, је одлучила да посебан тематски број посвети публикавању радова са научног скупа *Црна Гора, Бока Которска и Илирске провинције 1807-1813*, одржаног 19. октобра 2009. године. Оно што овај тематски број часописа *Историјски записи* разликује од осталих јесте сам карактер одржаног скупа. Наиме, Историјски институт је по први пут одржао једну научну конференцију на „билатералној основи“ уз учешће научних радника из само двије земље - Француске и Црне Горе.

С обзиром на то да су на скупу учествовали истакнути француски историчари попут др Бернара Лорија, др Данијела Кавалиа, др Саше

Марковића и др Амаела Катарузе, само одржавање скупа представљало је велико признање Историјском институту и научним радницима који се баве изучавањем прошлости Црне Горе и црногорско-француских односа.

Сем тога, чињеница да је скуп одржан под покровитељством француског амбасадора у Црној Гори, Бернара Гараншеа, а да је домаћим скупа била градоначелница Котора Марија Ћатовић, сама по себи говори о високом значају које су представници једне и друге земље дали одржавању ове научне конференције.

Радови који садржи овај тематски број *Записа*, саопштени су на научном скупу, а након тога је вођена врло занимљива дискусија. У завршној ријечи оцјена свих учесника, укључујући и амбасадора Гараншеа, била је да је ријеч о веома успјелој конференцији, којом је на достојан начин обиљежена двијестота годишњица од стварања Илирских провинција, Наполеоновим декретом од 14. окбра 1809, од којих је једна била и Бока Которска.

Читалац у Француској и у Црној Гори може веома подробно да се упозна са резултатима рада ове конференције, с обзиром на то да је у договору редакције часописа *Историјских записа* и директора Француског културног центра Жерома Кела, који је дао велики допринос у организовању скупа, изради програма и одабиру мјеста његовог обиљежавања, договорено да ово издање *Историјских записа* буде двојезично.

Историјски институт Црне Горе је почаствован одржавањем ове конференције, као и чињеницом да је она послужила не само саопштавању научних резултата који се тичу основне теме скупа, већ и договору о даљој научној сарадњи француских и црногорских научних институција и научних радника.

Подгорица, 5.05. 2010.

Проф. др Радослав Распоповић